

Sinistri cordis
ventriculi
usus et constru-
ctionis ratio.

Cordis carnis
usus.

Venalis arte-
rie corporis
ratio.

Sinistra cor-
dis auricula
usus.

Membranula
venalis arte-
rie et me-
mbranulae
arterie
usus.

magnes familiaritate qualitatis ferrum trahit: quid namque familiarius est cordi ipso aëre, ad infri-
gerationem & caloris natui enutritionem: deinde etiam sanguine utilius & benignius nihil, ad
enutritionem ac spiritum vitalem restaurandum censetur. Sinister cordis ventriculus, quod
spiritum vitalem præcipue contineat, & cōficiat, aëremque amplectatur, dissectionis professori-
bus spirituosus aëreus ut nuncupatus est. Hic tanto crassioribus ex cordis substantia lateri-
bus quam dexter ventriculus, cōstituitur, quanto materia quam ipse in clusam seruat, leuior, ra-
riorque, & euaporatu promptior, uelociorque illa est, quam dextrum in se habere diximus. Eadem
enim est laterum horum ventriculorum in crassitie ob cōtentam in ipsis materiam ratio, quam
in uenæ arteriæque tunicis esse aliquando cōmemorauimus, quanquam etiam fortassis humanæ
machinæ architectus, sinistram cordis ventriculorum crassioribus lateribus etiam cōstituerit, ut
ille laterum grauitate sanguinis in dextro ventriculo cōtenti copiam pensaret. Minus enim san-
guinis in sinistro ventriculo asseruatur, estque is plerumque tenuior & flauior, quanquam interim
quandoque contrario crassior rigidiorque appareat, calidior uero semper. Porro reliqua quæ ad
huius ventriculi partium usus enarrationem requiri possint, ex dextri ventriculi enarratione
non importune petentur. Quemadmodum enim dexter ex caua sanguinem trahit, ita quoque
sinister aërem ex pulmone in arteriam uenalem attractum, ad se dilatato corde allicit, illoque
caloris innati refrigerationem & substantiæ ipsius enutritionem, spiritumque vitalem uitit, hunc
aërem excoquens & præparans, ut is una cum sanguine qui ex dextro ventriculo in sinistram
per ventriculorum septum copiosius refudauit, in magnam arteriam, totumque ad eam corpus de-
legari possit. Quod autem eiusmodi alterationibus, cordis caro insigni artificio à rerum con-
ditore ad iustitiam temperata præficiatur, quoad diuinam hominis fabricam cognoscere possi-
mus, fatemur. Ceterum si quæ fuliginosa recrementa ex hac aëris in sinistram ventriculorum di-
latato corde contracti emutatione, ipsorum innato calore producantur, ea rursus per arteriam ue-
nalem cōstricto corde in pulmonem externi arbitramur. Atque ea potissimum arteriæ uenalis
corporis est ratio, nam continuo indefectus aërem ex asperæ arteriæ ramis, ipsorum adeo pul-
mone in se assumere debebat, & rursus suis motibus cordis rhythmis correspondentibus, fulgi-
nosas eiusmodi reliquias in asperæ arteriæ ramos propellere: quod sanè difficulter admodum
fecisset, nisi corpus tenuius rariiusque alijs arterijs nacta fuisset. Nam etsi hæc cuncta cum reliquis
partibus corporis usum præstet, in quo hæc cordi accommodata censetur, non tamen arteriæ pro
ipsarum mole tantum aërem qui illis non per occultos meatus, sed per patentes in ipsis cavitates
à corde una cum sanguine offeritur, assumere, rursusque propellere, ac arteria uenalis debebat,
adeo sanè ut hæc necessario tenui & uenarum corpore confirmata sit. Quanquam natura inte-
rim adeo suæ securitati atque possibile fuit, prouidit: quippe longum ex sinistro ventriculo ad
pulmonem ductum (qui ipsi nocuus fuisset) præcauens, statim in ipso ortu eam diuisit, atque bre-
uissimo prorsus ductu illam in pulmonem digessit, ut hæc ilico pulmonis substantia undique
suffulta, implicitaque, à ruptionis periculo securior euaderet. Deinde & ex ipsius corporis tenui-
tate, quam Natura nisi illa maxime indiguisset, facile uitasset, alius usus accedit, pulmonis nutri-
tionis accommodus, nam hæc arteria, ut relique totius corporis (præter asperam) omnes, san-
guine tenui ac spirituosio oppleta, etiam pulmone idoneum suppeditat sanguinem, id pulmone
supplens, quod nimium secura rigidaque arterialis uena ob corporis sui crassitiam, & sanguine
quoque minus quam arteriæ uenalis sanguis, leuem aëremque, pulmone denegabat. Porro & sini-
stra cordis auricula uenosa arteriæ adnata, idem prorsus officium huic & sinistro cordis sinui
præstat, quo uenæ & dextro cordis ventriculo dextram auriculam usui esse diximus: & sinistra
auricula tanto minori cavitare donatur, quanto etiam arteriæ uenalis orificium, caue orificio
angustius uisitur. Deinde aër etiam ipso sanguine sequacior est, adeo ut & hac quoque occasione
sinistra auricula iure minor dextra creetur. Nam quum aër ita promptè attrahatur, non tantum
periculum erat ex attractionis impetu (qui potissimum uacua fuga aërem trahit) uenosa arteriæ
corpus, ita atque caue cōuelli. Quod autem sinistra auricula pro ipsius mole paulo carnosior
ac perinde etiam crassior & pinguior, & ad motum minus sequax quam dextra auricula cerna-
tur, argumento quoque est, ad quandam materierum præparationem auriculas cordi famula-
ri, & auriculas ipsas proportionem quandam cum cordis sinibus fortiri. Porro ut auricularum
par usus est, ita etiam sinistri ventriculi membranulae usu penitus cum dextri ventriculi mem-
branulis conueniunt. Duæ enim uenalis arteriæ orificio commissæ, ac introrsum in cordis
ventriculorum deductæ, corde quidem dilatato aërem ex uenali arteria in ventriculorum ferri admit-
tunt, ipsarum fibris propter cordis mucronem uersus basim in dilatatione magis adductum la-
xatis, ipsisque membranulis ad uentriculi latera concidentibus. Quum autem cor constringitur,
obstaculo sunt, ne aër rursus in uenalem arteriam ruat, irritusque cordis labor efficiatur, quan-
quam

quam interim credamus has membranulas quum duce-
antur, non ita adamussim obturare, ut fuliginosis ex-
in cordis constrictione præpediant. Quinetiam magni
brang, ijs omnino functione respondent, quas in uenæ
siquidem in cordis cōtractione spiritum vitalem una cu-
dicebat, in magnam arteriam profluere sinunt. at cor
denuo ad uentriculum tracto, illius regurgitatione in u-
rum eas uersus magnæ arteriæ orificij centrū (ut in art-
Præfens itaque liber constructionem partium, quas Na-
cit, utcumque complexus est, quæ quum sui spiritus mag-
cerebro generationem mittunt, opportune quum iam cō-
ximus, sequenti libro cerebrum sensus ac motus arbitrij
uiscerum in altissimo corporis locatum regem, aggredi-
lophonem adiciam, operæ precium fuerit hoc libro tra-
nis ratione eo ordine cōplecti, qua proximè præcedent
organorum sectionem docuimus.

CORDIS, PULMONVM,

que respirationi seruientium organorum
Caput XV.

NATOMICAM hanc admini-
libro descripta organa aggressus
illi administrationi, & ei quæ in
tur, ut in eodē corpore uniuerfam
uerum penuria, alijs ostendere qu-
mum tua solius opera adamussim
tis itaque libri cōtinuata administra-
cuius ope ea exporrigatur, caputque in posteriora reclina-
laribus illis fictilibusque lapidibus uti consueui, eos secu-
teribus mensis innitentes ceruici supponēs, ac caput depri-
faciē & uniuerfam colli anteriore sedē cute nudo, ac pri-
& palpebras, deinde qui genas, labra, & narium alas mou-
tere uenarum, arteriarum, & neruorum ramos. Quum
faciei musculos demonstraueris, eos qui ossi uimagine
osse in primā laryngis cartilagine scuti assimilata ferunt
& clauiculis musculi liberabis brachij pectori adduc-
mæ costæ inseritur. Ad hos, musculi quoque scapularum
uenis, uti iam diximus, cū arterijs neruisque obseruatis, aut
no uero uenas, arterias & neruos expendes: quorum serie
quarto uenit petenda, præfens enim locus in immensum ex-
ferem. Post hos à pectoris osse & clauiculis refecabunt,
sus ascendunt, hac in omnibus obseruata ratione, ut singuli
adhuc appensis seruētur, postmodumque in ostendēdo rel-
accommodari possint. Quo nam autē artificio singuli sint
uatim ueniat obseruandū, in secundo libro suis locis ab-
toris osse clauiculas acutiori cultello liberare contend-
ligantur ligamēta diuidēs, ac interim accuratissime cau-
ticulo subliunt uas uulneres. Atque hic cartilaginem exan-
simum, præter alias articularum cartilagine intercedit, & a
in sceleti connexu (si uisum fuerit) uti queas. Liberatas
attollere, ac ab illo primæque costa in exteriora reflectere,
go, quæ costæ ossi cōtinuatur, in conspectum ueniet: quæ
est liberanda, hic quoque mente adhibita, ne culter pro-
uitiet. Vbi primæ costæ dissecueris cartilaginem, deinceps
aut si uoles nouacula dirimes, continuaque linea inter cos-
citatem diuides. Liberatum nunc cum cartilaginibus
eleuatum modò in dextrum, modò in sinistram latus